

[Svoboda a sebeurčenost]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2002](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2002](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 13. 9. 2002
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 13. 9. 2002

[Svoboda a sebeurčenost]

Svoboda je někdy spojována se sebeurčováním a sebeurčeností; Charles Rorty (s připomenutím Rousseaua) to formuluje tak, že „jsem svobodný, jestliže o tom, co se mě týká, rozhoduji svébytně a nejsem přitom formován vnějšími vlivy“ (*Etika authenticity*, Praha 2001, str. 32). V pozadí tohoto chápání svobody tušíme určité pochopení člověka jako v nějakém smyslu prostě daného; a to je ovšem velký problém (a já to považuji za hrubou chybu). Rozeberme si zmíněnou formulaci s maximální pozorností. Především tu je učiněn rozdíl mezi tím, co se mne týká a co nikoliv. Už to je povážlivě dvojznačné (a možná dokonce víceznačné), neboť není jasné, kudy vede hranice. Co to vlastně je, co se člověka netýká? Je to jen to, o čem neví? Nejsvobodnější by byl potom ten, kdo nic neví, nic nezná, neposuzuje, jaké bude je „svobodné“ rozhodnutí mít dlouhodobější nebo dalekosáhlejší následky. Pokud připustíme, že se člověka může týkat i něco, o čem neví, nebo že si naopak může myslet, že se ho něco týká, ačkoli se ho to ve skutečnosti netýká (pokud je vůbec něco, co by se ho opravdu vůbec netýkalo),

(Písek, 020913–1.)